

VATANDAŞLIK VE DEMOKRASİ EĞİTİMİ DERSİ 8. SINIF

Süre	: 40 dakika
Tema	: Hak ve Özgürlüklerimiz
Kazanımlar	: Sahip olduğu hakların korunup geliştirilmesinde demokratik hak arama yollarını kullanır.
Açıklamalar	: <ul style="list-style-type: none">• Demokratik ve barışçıl hak arama yollarına değinilir.• Adalete kolay ve hızlı erişim ve koruyucu hukuk uygulamalarına değinilir.• Kamuoyu oluşturma, dilekçe hakkını kullanma, kolluk kuvvetleri, idari ve yargı mercilerine başvurma konuları öğrenci düzeyine uygun olarak verilir.
Temel Beceriler	: Araştırma, problem çözme, yaratıcı düşünme, girişimcilik, iletişim, Türkçeyi etkili ve güzel kullanma, bilgi teknolojilerini kullanma.
Temel Değerler	: Özgürlük, adil olma, sorumluluk, dayanışma, uzlaşma.
Materyaller	: Çalışma Kağıdı.

SÜREÇ

1. Sınıfınızı ikişerli gruplara ayırarak çalışma kağıtlarını dağıtınız. Öğrencilerinize çalışma kağıdının ilk sayfasındaki karikatürü göstererek böyle bir olayı kendileri yaşasaydı hangi tepkiyi vereceklerini sorarak konuya dikkatlerini çekiniz. Sorulara verdikleri cevapları kısaca sorgulayarak en doğru çözümün hukuki olarak ulaşılabileceğini fark etmelerini sağlayınız (5 dakika).
2. Çalışma kağıdı sayfa 2 ve 3'ü dikkatli bir şekilde incelemelerini sağlayınız. İhtiyaç duyduklarında gerekli yönlendirme ve bilgilendirmeleri yapınız. (15 dakika).
3. Çalışma kağıdındaki olayları okumalarını isteyerek istedikleri bir olayı seçmelerini isteyiniz. Sonra seçtikleri olaya uygun bir başvuru yöntemi (Dilekçe verme, dava açma, kamuoyu oluşturma vb.) ile başvuracakları mercii (İdare, Bakanlıklar, ilgili komisyon vb) tespit etmelerini ve belirledikleri yöntemle başvurmalarını sağlayınız. Ek-1 ve Ek-2'deki kurum ve kuruluşlarla ilgili bilgileri kullanmalarını sağlayınız.
4. Seçtiğiniz iyi örnekleri sınıf panosunda sergileyiniz.

ÇALIŞMA KÂĞIDI 1

Hastanede çürük dişinizin yerine sağlam dişinizin çekildiğini öğrendiniz? Ne yaptınız?

A) Diş hekimiyle kavga ederdim... (Öfkeniz sorunu çözdü mü?)

B) “Ah ah! Zaten bende şans olsa der” kaderime razı olurdum. (Haksızlığa uğradığınızda sessiz kalmak sorunları çözdü mü?)

C) Diş hekimini yetkili makamlara şikayet ederdim.

Yanlış dişim çekildiğinden...

Nasıl olur da yanlış
dişimi çekersiniz?!

Ah ah! Bende şans
olsa...

ÇALIŞMA KÂĞIDI 2

Hayatımızda bazı durumlarda kişiler ya da kurumlarla sorun yaşarız. Demokratik toplumlarda sorunları karşılıklı uzlaşma ile çözmek esastır. Bazen sorunları uzlaşmayla çözemeyiz. Bu durumda çözümü hukukta ararız.

HUKUKTA HAK ARAMA YOLLARI

ADLİ YARGIDA HAK ARAMA

Kişiler ile yaşadığımız sorunları kendi aramızda çözemediğimiz durumlarda mahkemelere başvururuz.

TAZMİNAT DAVALARI

Kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerinden kaynaklanan zararın giderilmesi için açılabilir.

CEZA DAVALARI

Bir kişi yasada suç sayılan bir davranışta bulunuyorsa o kişiye ceza davası açılır. Örneğin eğitim verilen bir okulda eğitimi engelleyen kişiye ceza davası açılır.

İDÂRİ HAK ARAMA

Bazen sorunları kişilerle değil devletin kurum ve kuruluşları ile yaşayabiliriz. Bakanlıklar ve belediye gibi idari makamların aldığı kararlar hak ihlali-ne yol açıyorsa;

İDÂREYE BAŞVURU ve DİLEKÇE HAKKI

Sorun yaşadığımız kuruma ya da ilgili başka kurumlara başvuru yaparız. (Bkz. Ek-1)

İDÂRİ DAVALAR

Sorun yaşadığımız kuruma idâri mahkemede dava açarız.

ADLİ YARDIM

Mahkemelerde hakkımızı avukatlar aracılığıyla ararız. Avukatlar bizim dava açmamızda yada bize dava açılırsa savunma yapmamızda yardımcı olurlar. Eğer bir avukat tutmak için yeterli paramız yoksa avukatların meslek kuruluşu olan Baro'ya başvururuz. Bu durumda Baro bizim için bir avukat görevlendirir. Devlet bu avukatın parasını öder.

KOLLUK KUVVETLERİNE BAŞVURU

Can ve mal güvenliğinizi toplumun huzurunu ve asayiş bozan durumlarda kolluk kuvvetlerine başvurabiliriz. Alo 155 Polis İmdat, Alo 156 Jandarma İmdat telefonları ücretsiz olup günün yirmidört saatinde ülkemizin her yerinden aranabilmektedir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI 3

Siz ya da arkadaşınız/ bir tanıdığınız;

- İhmal veya istismara uğradıysa,
- Şiddet görüyorsa,
- Eğitimine devam edemiyorsa,
- Anne / Baba ile görüşemiyorsa,
- Çocuk ticaretine maruz kalıyorsa,
- Fiziksel ya da duygusal istismara maruz kalıyorsa
- Kötü koşullarda çalıştırılıyorsa,
- Çalıştırılmaması gereken yaşta zorla çalıştırılıyorsa,
- Dili, dini, ırkı, cinsiyeti sebebiyle ayrımcılığa uğruyorsa,
- Nüfus kaydında sorun varsa,
- Herhangi bir sebeple okulunu değiştirmek zorunda kalıyorsa,
- Devam eden bir davada avukata ihtiyacı varsa

Hukuki yardım ya da danışmanlık için yaşadığınız şehirdeki **baroyu** ya da **Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu**'nu arayabilirsiniz. Bu yerlerde sorununu dinleyip sana yardımcı olabilecek kişi ve kurumlara yönlendirecek avukatlar ve sosyal hizmetler uzmanı var.

Ayrıca **Alo 183** hattı var. Bu numarayı Türkiye'nin her yerinden istediğin saatte arayabilir sana yada yakınındakilere zarar veren durumlarla ilgili yardım alabilirsin.

Yaşadığımız yerlerde Devletin veya başka kuruluşların bazı eylemlerinin toplum için ya da yaşadığımız çevre için zararlı sonuçlar doğurabileceğine inanıyorsak, halkın duyarlılığını artırarak kamuoyu oluşturup bu eylemlere engel olabiliriz.

Kamuoyu oluşturmak için radyo, televizyon, gazete, dergi, internet gibi medya araçlarından faydalanabiliriz. Halktan dilekçe ve imza toplayarak hakkımızı arayabiliriz. Bazen de yetkili mercilerden izin alıp pankartlarla gösteri yürüyüşü yapabiliriz. Böylece halkın duyarlılığını artırmış oluruz.

Siz de yaşadığınız ilin baro ve Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu'nun telefon numarasını ve adresini Ek-2' den faydalanarak aşağıdaki boşluklara yazınız.

 BAROSU	SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME KURUMU
TELEFON		
ADRES		

Aşağıdaki olaylardan herhangi birisini seçerek olaya uygun bir başvuru yöntemi (Dilekçe verme, elektronik posta gönderme, dava açma, kamuoyu oluşturma vb) ve başvuracağınız merciiyi (İlgili müdürlük, başkanlık, bakanlık, komisyon, kurul vb.) tespit ediniz. Belirlediğiniz yöntemle başvurunuzu yapınız.

- 1. Olay:** Hastanede çürük dişinizin yerine sağlam dişinizi çekerek yanlış tedavi uyguladılar.
- 2. Olay:** Komşunuz ilköğretim çağındaki çocuğunu zorla sokakta çalışmaya gönderiyor.
- 3. Olay:** Sokağınızda Belediyenin açtığı çukur aylardır kapatılmadı, çukur gerekli güvenlik önlemleri alınmadığı için tehlike arz ediyor.
- 4. Olay:** Mahallenizdeki fabrika tüm başvurulara rağmen gerekli çevre önlemlerini almıyor.

DİLEKÇE İLE BAŞVURULABİLECEK KURUL VE KOMİSYONLAR

KURULUN / KOMİSYONUN GÖREVİ	İLETİŞİM BİLGİLERİ
<p>Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu Her T.C. vatandaşı her türlü dilek, öneri veya şikayetleri için Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne (TBMM) dilekçe verebilir. Dilekçe Komisyonu, başvuruların sonucu ve yapılmakta olan işlem hakkında başvuru sahibine en geç 60 gün içinde bilgi vermelidir.</p>	<p>Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu 06543 Bakanlıklar/ANKARA Telefon : (0312) 420 62 96-97 Faks : (0312) 420 53 65 E-posta : dilekkom@tbmm.gov.tr</p>
<p>Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu İnsan hakları ile ilgili bir çok görevi olan komisyon, hak ihlalleriyle özel olarak ilgilenir. Temel hak ve özgürlüklerinizin ihlal edildiğini düşünüyorsanız, komisyona dilekçe ile başvurabilirsiniz. Başvurunuz komisyon tarafından incelenerek, gerekli görülen durumlarda ilgili mercilere iletilir. Komisyon, başvuruların sonucu ve yapılmakta olan işlem hakkında başvuru sahibine en geç 60 gün içinde bilgi vermelidir.</p>	<p>Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu 06543 Bakanlıklar/ANKARA Telefon: (0312) 420 54 06 Faks : (0312) 420 53 94 E-posta : inshkkom@tbmm.gov.tr</p>
<p>Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı Bakanlıkça, birçok görevin yanı sıra insan hakları ihlali iddiaları ile ilgili başvuruları inceleme ve araştırma ve alınabilecek önlemlere ilişkin çalışmaları koordine etme görevleri de verilmiştir. İnsan Hakları Başkanlığı, insan hakları ihlali iddialarına ilişkin başvuruları inceler ve bir hak ihlali saptarsa ilgili kurumlarla temasa geçerek ihlalin giderilmesi için gerekli işlemlerin yapılmasını sağlar.</p>	<p>Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı Yüksel Caddesi No: 23 Kat: 3 Yenışehir/ANKARA Telefon : (0312) 430 72 84 – 430 61 93 – 430 23 78 Faks : (0312) 430 43 97 E-Posta : ihb@basbakanlik.gov.tr</p>
<p>Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü Hasta Hakları Şubesi Hasta hakları ihlallerinin önlenmesinden sorumludur.</p>	<p>Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü Hasta Hakları Şubesi Adres : Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müd. Hasta Hakları Şubesi B Blok Kat: 2 No: 8 Sıhhiye/ANKARA Telefon : 184 veya (0312) 585 14 79-80-81 Faks : (0312) 585 15 65 E-Posta : hastahaklari@saglik.gov.tr</p>
<p>Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER ALO 150) Kaymakamlık, valilik ve bakanlıkların tümünde "Halkla İlişkiler Müracaat Büroları" kurulmuştur. Hak ihlaliyle ilgili bir konuda bilgi edinme, dilekçe hakkının kullanması veya kamu görevlileri hakkında başvurular buraya yapılabilir.</p>	<p>Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER ALO 150) Adres : Başbakanlık Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı Merkez Bina B/19 06640 Kızılay/ANKARA Telefon : 150 veya (0312) 413 70 00 Faks : (0312) 425 13 75</p>
<p>İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı İnsan Hakları İhlalleri İnceleme Bürosu Kolluk kuvvetleri tarafından yapıldığı iddia edilen hak ve özgürlüklerin ihlali ile ilgili talep ve şikayetlerinizi bu kurula bildirebilirsiniz.</p>	<p>İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı İnsan Hakları İhlalleri İnceleme Bürosu Adres : İçişleri Bakanlığı Mülkiye Teftiş Kurulu Başkanlığı İnsan Hakları İhlalleri İnceleme Bürosu 06100 Bakanlıklar/ANKARA Telefon : (0312) 425 72 14 (dah. 3472) – 418 14 83-69 Faks : (0312) 418 12 60</p>

EK-2

DESTEK ALABİLECEĞİNİZ BAZI KURUM VE KURULUŞLAR

İLLER	BAROLAR	SOSYAL HİZMETLER VE ÇOCUK ESİRGEME İL MÜDÜRLÜKLERİ
EDİRNE	Adres: Adliye Sarayı Kat: 2 / EDİRNE Tel: (0284) 225 10 55 Fax:(0284) 225 10 55	Tel:(0284) 212 73 09
ELAZIĞ	Adres: Adliye Sarayı Kat: 2 / ELAZIĞ Tel: (0424) 218 19 71 Fax: (0424) 236 58 45	Tel:(0424) 218 15 73 233 67 51
İSTANBUL	Adres: İstiklal Cad. Orhan Apaydın Sok. No: 20 Baro Han Kat: 2 Beyoğlu / İSTANBUL Tel:(0212) 251 63 25 Fax:(0212) 293 89 60	Avrupa: Tel : (0212) 511 42 75 (5 hat) Anadolu: Tel : (0216) 427 11 00 589 35 55 -56
KONYA	Adres: Akabe Mah. Cemil Çiçek Cad. Yeni Adalet Sarayı No: 175 A Blok Zemin Kat 42050 Karatay / KONYA Tel: (0332) 356 00 18 Fax: (0332) 356 00 83	Tel :(332) 320 64 41 320 84 41
MANİSA	Adres: Peker Mah. Belediye Cad.No: 64/4 45020 / MANİSA Tel:(0236) 238 98 72 Fax: (0236) 233 30 88	Tel :(236) 231 10 01
MARDİN	Adres: Ravza Cad. Yaykent Sit. E-Blok No: 1 Yenişehir / MARDİN Tel: (0482) 213 60 43 Fax: (0482) 212 18 76	Tel :(482) 212 44 79 212 37 95
MERSİN	Adres: Adliye Binası Kat: 2 / MERSİN Tel: (0324) 231 19 65 (0324) 231 31 27 Fax:(0324) 238 29 59	Tel :(0 324) 231 12 55 237 61 07-08
SAKARYA	Adres: Adliye Binası Kat: 2 / SAKAR- YA Tel:(0264) 272 08 40 Fax: (0264) 272 08 40	Tel :(0264) 277 36 90 277 36 92
SAMSUN	Adres: Adliye Binası Giriş Kat SAM- SUN Tel:(0362) 431 39 70 Fax:(0362) 435 54 87	Tel :(362) 435 91 92 435 59 45
YOZGAT	Adres: Adliye Binası YOZGAT Tel: (0354) 212 27 34 Fax: (0354) 217 48 08	Tel :(354) 212 10 47 212 13 07